

Είναι παράξενη, άθλια, ή έπιμονή του Κούν με τις επαναλήψεις του άρσενιού ν' ανεβαίνει έργα ξανακαιγμένα τού άτροφικού τού θέατρου μας έτσι δέν κερδίζει πολλά πράματα τά καινούργια δράματα τού πλουτίζουν πιά άπολεσματικά, περισσότερο από μία νέα σκηνοθετική έρμηνεία κι όταν εκείνη πετύχει

Πόδοι κάτω από τις λευκές. Στο «Θέατρο Τέχνης»

άπολεσματικά, περισσότερο από μία νέα σκηνοθετική έρμηνεία κι όταν εκείνη πετύχει

Ο Κ. ΚΟΥΝ

δμως όλος ο κόπος πάει χαμένος, όταν όρσιμένοι παράγοντες δέν μπορεί ν' άντισταθούν στά πολλά πού άπαιτεί μία επανάληψη. Έδώ έλειπε ή άρμοδιότητα τού κυριότερου παράγοντα, τού ήθοσιού. Καί ο Κούν σά νά μήν είχε συλλάβει όχι τού νόημα τού έργου—αυτό είναι άδύνατο στή ζωντανή ένστικτώ του, πού βρίσκει πάντα ένα δρόμο— αλλά τόν τρόπο τόν πιά κατάλληλο νά τού μεταδώσει. Φταίει βέβαια καί ή άναρμοδιότητα τών ήθοσιών, αλλά πιάς άλλος είναι όπεόθυνος, άν όχι ο σκηνοθέτης; Τό κάθε τι άνεβαίνει, όταν υπάρχουν έκείνοι πού θά τού παίζου; Ή Μεταξά, ήθοσιός πολύτιμη—χθές ακόμη στή «Καπνοτόκεια» έδωσε πιά καλά παρά τήν πρώτη φορά τού ρόλο της καί θαυμάσαμε τήν πραγματικά περίφημη καρατερίστικη-τραγωδική της δεινότητα— γιά τήν Άμνη ήταν ή πιά άκατάλληλη— προσπάθησε βέβαια τού τάλαντού της νά πάρει άπάνω στή σκηνή γοητεία, μάταια όμως από τού πρώτο γέλιο της πρόδωσε τήν ήρωίδα, γιάτί άδύνατο είναι, μέ τέτλιο γέλιο, νά καταχτήσει μία γυναίκα έναν άντρα πού δέν τού λείπειν κιάλας ό έρωτικές περιπέτειες. Γιά τού νεαρό πού τού δόθηκε ο Ήμπερ δέ θά έχω τή σκληρότητα νά μιλήσω ξέρω μόνο πώς μπηκε σέ κίνδυνο, μέ τή διανομή αυτήν, ή σκηνοθετική εύθυκρία τού Κούν. Όστε ο Διαμαντόπουλος, ήθοσιός μέ άζία βέβαια, δέν πρόσφερε τίποτε. Τότε γιάτί αυτή ή επανάληψη; Άρχίζω ν' άνησυχώ πραγματικά; Μερικοί καλοπροαίρετοι συνάδελφοι βρήκανε πώς ή «Γουάπρον» ήταν τυχαίο παραστράτημα— φοβάμαι πώς ήταν φυσολογικό— σά νά χάνει ο σκηνοθέτης κάτι άπ' ότι έλπίζαμε σ' αυτόν. Άριστο τήν αντίληψη της Έρωφίλης, τών Όρνίθων, τού Πλοούτου, της Άγριόπαιας— μήπως άφίνει τώρα καί τόν πιά πεζό τρόπο, τού «Έμεις κι ο χρόνος» καί δέν καταστάλαζε ακόμη; Γιάτί πώς νά έξηγηθεί ή ένόχληση πού δίνουσι οι «Πόθοι...»; Δέν είναι μόνο πού δέν πετύχανε, ξεχωριστά οι πρωταγωνιστές, όλο τού έργο έχασε τού βάρος του, έξατμιόθηκε ή ποιότητά του κι έμεινε ή όπόθεση *puie / Mo* γέλανε πώς ένας εκλεχτός θεωρητικός τού θεάτρου παραδόχθηκε πώς ή παράσταση ξεπερνούσε στή παίζιμο τις παλαιότερες έρμηνείες αυτό είναι άδύνατο— άλλοτε

ΘΕΑΤΡΟ

παίζανε ήθοσιοί όχι μονάχα ταλαντούχοι κι έξαιρετικά ταιριαστοί μέ τούς ρόλους τους, αλλά καί φτασμένοι, στήν πορεία της άτομικής τους έξέλιξης, σέ φηλό σημείο άκμης— οι «Πόθοι...» τούς ήρθαν σάν εύκαιρία γιά νά πιστοποιήσουν άκριβώς τήν άνοδό τους πού πήγαινε από τόν κοινό νατουραλισμό πρής τήν ποιητικότερη έκδοχή του, καί μάλιστα τή δεύτερη φορά, σ' ένα θέατρο, πού βρισκότανε γενικά στήν καλή εποχή του καί ήταν άριστο γιά μία τέτλια όηλική έπίδειξη. Πολύ κακήν όηπρεσία χαρίζουν τέτιες γνώμες— δέν υπάρχει μεγαλύτερη άφέλεια παρά ή δίκαιη άυστηρή κρίση καί μάλιστα στούς φίλους. Οι καλλιτέχνες τού Κούν έχουν τις έπιτυχίες τους, δέν είχαν άνάγκη ν' άνεβοούν μέ τή σύγκριση πρής κολοσσούς.

Είς άντιστάθμισμα—θά μπορούσε νά χαρεί κανείς τού σκηνογράφημα. Ο Στεφανέλλης νέκησε τού χώρο του κι Έδωσε μέ άνεση όλη τήν ποιικιλία τών δγκων πού άπαιτούσε τού έργου. Ιδίας τ' άπάνω δωμάτια είναι κατόρθωμα γιάτί στεκόντουσαν άνάλαφρα χωρίς νά προξενούσι καταθλιπτική έντύπωση ως όλικό. Τό χρώμα τους, τού σχήμα τους καί ο φωτισμός τους δημιουργούσαν αυτή τήν έντύπωση. Πρέπει νά σημειωθεί ως έπιτυχία καί ή έξωτερική πύλη τού χτήματος άριστέρα πού φαινότανε πώς είναι της μάντρας πού τού τριγύριζε καί άπ' όπου ξεχυνότανε τού φώς της ήμέρας καί τού σκοτάδι της νύχτας. Πολύ έξυπνα τοποθετήθηκε πιά βαθεία τού πάτωμα τού δωματίου της μητέρας—εκόλονθηκε όλο τού άριστο όργανωμένο σκηνικό καί πήρε μία σσηή άναλογία μέσα στή κάδρο της Σκηνης— στή διάφορα τμήματά του, κατά τις άνάγκες της δράσης, πειθαρχήσε ο φωτισμός, όσο μπορούσε καλύτερα. Έμπνευσμένη σκηνογραφική έργασία έξόχως άραία πραγματοποιημένη.

Άξιάλογη καί ή μετάφραση τού Βασ. Νικολόπουλου. Ός τόσο κατί τού άρσενικο πίεζε τού θεατή σά νά μήν είχε ξεκινήσει ο σκηνοθέτης νά στήσει τού έργο σ' εύλογημένη στιγμή...

★

Κάθε φορά πού βλέπει κανείς έργο τού Μπ. ΣΩ, αισθάνεται τήν έπιθυμία νά τιμήσει τούς άγγλους πιά πολύ πού τού έπιτρέπουν, μέ τόν άνώτερο πολιτισμό τους, νά γράφει μέ τόν τρόπο του— παρά τόν ίδιο τού συγγραφέα. Μέσα στή νησί τους, φαίνεται, υπάρχει ζωντανός ο άπόλυτος σεβασμός πρής τήν έννοιαν «άνθρωπος» καί ή έγυπαθεία δέν τούς πνίγει

Ο Κ. ΠΑΠΑΙΣ

προςτά στήν έλεγχω. Οι πολιτικοί κάνουν τή δουλειά τους, ο σατυρικός τή δική του καί ο κόσμος κρίνει! Πώς νά μήν ύπάρξει πρόδο κι εύτυχία γενική κι άτομική;

Τό σπουδαίο στή έργο αυτό είναι πώς, ενώ ή άντιθεατρικότητά του είναι όποδειγματική, όμως, έκτός από μία—δυσό στιγμής εις τή δεύτερη πράξη, δέν κουράζει καθόλου. Τό άντιθετο, ακούγεται πάρα πολύ εύχάριστα καί συναρπαστικά. Ή σκηνή μέ τόν Ήνδο φτάνει, μέ τού σαρκασμό της, έως τού πιά άπρόσιτα σημεία της παγκόσμιας άστυνας από τόν καιρό τού Άριστοφάνη. Ο συγγραφέας δέ βλέπει τού μέλ-

Ο Κ. ΒΕΑΚΗ

λον ούτε τόν άπασχολεί, τόν κυριεύει τού παρόν, ή στιγμή. Πρόκειται γιά μία ήθική νίκη, τού ξαναλέω, άγγλική. Γιά μας τού ίδιο τού έργο έχει ένδιαφέρον ειδικό, περιστατικό. Άξίζει νά μας γίνει ο Μπ. ΣΩ πρότυπο, αλλά ένας ΣΩ μέ περισσότερη καρδιά.

Όταν θά λάβουν καί στήν τόπο μας, οι έλεγχομένοι τή στάση τών συμπατριωτών τού Μπ. ΣΩ προςτά στή έργα του, θά έχουμε προχωρήσει πάρα πολύ πρής τήν άντικειμενικότητα καί πρής τόν πολιτισμό.

Ο Βίαιος άκολούθησε μία σωστή κατέθυνση— παραίτηθηκε από τού νά έπιζητήσει τήν ήθογραφική άκρίβεια— δέ θέλησε δηλ. νά παρουσιάσει άγγλους φωτογραφικά όμοιους, όπότε δέ θά κατάφερνε τίποτε— προσπάθησε νά βάσει τού άνθρώπινου περιεχόμενου τών τύπων. Μέσα σ' αυτή τήν αντίληψη δούλεψε ο καθένας άνάλογα μέ τή δόνασή του, άν καί, μερικές φορές, τά λόγια βέβαια ξεχωρίζανε, οι έννοιες όμως όχι. Μία βιάση ως τόσο στή άνέβασμα καί μία προχειρότητα, καί «έκ τών ένόντων» δέν έλειπε— γίνηκε όμως τεχννοτροπία, κάπως θεατρική άνελαρησία από τού κείμενο. Έκτός από τήν άπλόχωρη πλαστικότητα τού Βεάκη καί τήν σαφήνεια στή παίζιμο του, θά έπρεπε νά ξεχωριστεί καί τού Παπιά τού κέφι— προφανώς τόν χαιρότανε τόν Κ. Τσάβεντερ— άνάειζε τήν κουφήτριά του μέ έξυπνο τρόπο κι έδειξε μία νέαν άπόχρωση της δυνατότητάς του, νά μπορεί δηλ. νά πλάσει μπριλάντια ρόλους μέ μπόρικο περιεχόμενο, όμα τού άπαιτεί αυτό ή ούσία τού έργου, ενώ έως τώρα ξέραμε πώς μπορεί νά παίζει έξυπνα έξυμπος κυρίως. Ή μετάφραση τού Δ. Φωτιάδη στρατή κι έννοική γιά τού έργο.

ΓΙΑΝ. ΣΙΔΕΡΗΣ

Υ. Γ. Στις 17 τού Μάρτη άνίβησε ο θάνατος Κοκοσιού τού όκασιού όρσημα «Ή νύχτα της 16ης Ιανουαρίου» στις 19 τού «Έθνος» τού «Ρεβί Μιλιάς» καί τού «Βρετάννια» τού ρουσσού «Γερμανοί καί Ρώσσοι».

Ο καιρός πού έχω στή διάθεσή μου, γιά νά προσθήσω τού τυπωγραφείο είναι λίγος, άπό ο ΑΕ-ΩΝΑΣ μας πρέπει νά κυκλοφορήσι στήν όρα του. Βασικά δέ θά μωρφήσω νά γράψω ούτε καί έ-στερ' από μία μόνο άπόφωση. «Ας ειπε τουλάχιστον